

Miquel Roca i Jordi Pujol: un tàndem que ha esclatat

Cosa de dos

Entre Jordi Pujol i Miquel Roca hi ha un mar de coincidències tan gran com de desavinences. Les segones, malgrat la treva acordada, han acabat pesant més, i Roca ha dimitit. En plena crisi, el número u li va arribar a oferir replantejar la coalició amb UDC a canvi de la seva continuïtat.

El passat mes de març, després de les eleccions autonòmiques, Miquel Roca va enviar una carta a Jordi Pujol comunicant-li el seu desig de dimitir com a secretari general de CDC. La carta no va rebre una resposta concreta. El mes de juliol, Roca va tornar a enviar una carta amb el mateix missatge: dimitir. Aquest cop, Pujol va respondre: "després de les vacances".

La decisió de Roca de deixar el seu càrrec de número dos de CDC ve de lluny, però s'ha anat ajornant per voluntat de Pujol, i Roca, home disciplinat i primer *pujolista* del partit, així ho ha fet —potser per última vegada—. De tota manera, l'ajornament tenia una data límit, el congrés dels propers 17 i 18 d'octubre, on, en principi, s'ha de votar secretari general. Si Roca havia de continuar en el seu càrrec, ambdós dirigents s'havien de reunir per negociar-ne les condicions. Però el telèfon no sonava. Després de la remodelació del govern, de la qual Roca se n'assabentà un cop consumada, i després del debat de política general, que segons fonts properes al secretari general l'executiu del partit no tingué coneixement previ del contingut del discurs de Pujol, els rumors sobre la seva continuïtat eren cada dia més palesos, de tal manera, que el president de la Generalitat de Catalunya, en viatge oficial a Estrasburg, demanà a Roca que aclarís la seva decisió i el va instar a continuar.

La reunió no es va produir fins el passat dissabte 26 de setembre, el dia abans que Jordi Pujol tornés a marxar. Vist com han evolucionat els esdeveniments, la reunió va arribar massa tard. Dilluns següent Roca presentava la seva dimissió. Segons fonts pròximes al secretari general, Pujol va oferir a Roca la possibilitat de replantejar la continuïtat de la coalició amb UDC a canvi de la seva continuïtat, però aquest va refusar per-

Miquel Roca: "Tornaré quan hagin desaparegut les circumstàncies que han motivat la meva renúncia"

JORDI MORERA

què es negava a aparèixer com la persona a qui se li atribueix el trencament. Preguntat per EL TEMPS sobre aquesta qüestió, Miquel Roca va voler deixar molt clara la seva resposta: "La coalició ha de continuar, perquè és un instrument fonamental pel futur de Catalunya. Em faria vergonya que per culpa meva, per la meva continuïtat, s'hagués de sacrificar la coalició. És molt més important la coalició que jo".

El fet és que Roca va dimitir, amb Pujol a Holanda. En un comunicat oficial s'afirmava que no optava a la reelecció de secretari general "per facilitar el funcionament de la coalició" i per "alliberar el partit i la coalició de qualsevol imatge de tensió personal que pogués perjudicar-lo", però es posava a disposició del partit i del seu president per continuar la seva tasca a Madrid com a portaveu del grup català. Ràpidament, UDC apareixia com la causa del divorci Pujol-Roca, cosa que el partit democratacristià va desmentir ràpidament, donant suport a la continuïtat de Roca. Però aquest, en les seves declaracions a aquesta revista, va insistir en aquest fet: "Vosaltres, la premsa, heu dit reiteradament des de fa molts mesos que per part d'Unió existien problemes amb la meua persona. Si el que heu dit és veritat, no us ha de sorprendre la meua reacció. Jo estimo el partit i la coalició, i no vull ser un obstacle", i va negar per altra banda que el problema fos entre ell i Pujol, sobre com tractar la coalició. Roca assegurà que aquest era l'únic element que li impedia continuar al capdavant de la secretaria general.

Les claus per entendre la decisió de Roca van, però, molt més enllà. Per trencar, o, com a mínim, separar la parella que durant els últims anys ha portat el timó de la política del Principat, és necessari un desacord profund. Les causes de la separació no es poden entendre sense tenir en compte les relacions personals entre tots dos -"un veu en l'altre les virtuts que ell no té", explicava un dirigent del partit- i les diferències polítiques que han anat sorgint amb el transcurs dels esdeveniments. Entre les causes personals, les que finalment han decantat la balança, les persones pròximes a Roca assenyalen la falta de comunicació entre els dos, o, com deia un col·laborador de Roca, "pots parlar deu cops al dia, però sense tocar res important"; i en segon lloc, la "insensibilitat" de Pujol, "sense mala fe", en determinats aspectes: nomenament de nous consellers, desautoritza-

cions d'acords presos a Madrid, etc... Però entre Roca i Pujol, també han anat creixent les diferències polítiques, que segurament no estan tant en el fons de les qüestions, com en la forma de dur-les a terme. Els col·laboradors de Roca n'assenyalen tres de bàsiques: Unió, Madrid, i la seva incidència en temes de política catalana. Quant a Unió, Roca creu que Pujol és massa benevolent amb les "impertinències" del soci i no s'adona del desgast que això provoca a les files del partit, mentre que els democratacristians van guanyant posicions. Respecte a la política a Madrid, partint de la coincidència sobre la necessitat d'incidir en la política d'estat, un dirigent del partit ho explicava de la següent manera: "Pujol és partidari de seguir pescant amb canya, traient els peixos un a un, mentre que Roca és partidari de tirar la xarxa, encara que sigui mullant-se". Finalment, en política catalana, Roca ha anat veient com, malgrat ser el secretari general del partit, cada cop tenien menys incidència les seves opinions, ja no nomenant consellers, quan cadascun tenia un candidat diferent, com passava en el recent cas d'Agricultura o les propostes que hi ha pel futur conseller d'Ensenyament, sinó també en l'elaboració de les llistes electorals pel Parlament o en l'orientació general de l'executiu, sovint contraposada amb els seus interessos a Madrid.

Un altre element, més allunyat, però que ha tingut també la seva influència en la decisió de Roca ha estat l'actitud del que les persones vinculades a l'aparell de CDC anomenen "entorn Pujol". L'esmena que va defensar el fill del president, Jordi Pujol i Ferrusola, a favor de discutir en el pròxim congrés la participació del partit en el govern de l'estat, ha estat posat com exemple de bel·ligerància contra l'actual secretari. Són els que es coneixen amb la frase: "no tots els *pujolistes* són *roquistes*", allunyats de l'aparell però de forta tradició militant en el partit, amb un clar accent nacionalista. Un dels representants d'aquest sector, proper al fill del president, negava la seva intenció de perjudicar Roca. "Ningú en demana la retirada. Nosaltres, si estem en política, és per Pujol, entenem la política com a servei a la col·lectivitat i al país, però això no s'oposa a Roca". En canvi, en les mateixes declaracions, no dubtava en fer un balanç bastant negatiu de la tasca duta a terme per l'encara secretari general a Madrid: "Ha fet grans pactes que ens havien de salvar la vida, quan després s'ha vist que políticament

no donaven gran cosa a canvi, sinó que més haviat serveixen per retallar el marc competencial català: LOGSE, Llei Corcuera, etc." Des d'aquest sector, l'oposició a participar en el govern de l'estat és frontal: "Ens ho hauríem d'empassar tot, moltes vegades coses incompatibles amb ser nacionalista català", i aposten més per avançar en poder a Catalunya, "fent augmentar la consciència nacional" que no pas obtenint "petits guanys materials a Madrid". En el cas que el PSOE perdés la majoria absoluta, la política hauria de continuar sent la d'acords puntuals, "i si no tenen majoria millor, els podrem pressionar més".

Aquestes posicions creen un profund malestar entre els que defensen una actuació més decidida a Madrid. "Quan Roca aconsegueix pactar algun tema a Madrid, els que no es mouen del carrer Jaume I, per entendre's, ho critiquen sempre per insuficient". Aquest *roquista* convençut encara va més lluny: "no només se'l critica, sinó que a vegades se li bombardeja la possibilitat de pactar, com quan l'executiu de la Generalitat critica el que es fa a Madrid".

D'alguna manera la decisió de Roca, tenint molt de personal, ha reobert un debat de fons en el partit del govern que fins ara havia anat transcorrent per canals interns, sense fer trencadissa. A Pujol, la crisi el va agafar de viatge a l'estranger, però des de fora, no va deixar lloc als dubtes. Va insistir tres vegades en el seu desig que Roca continués, però també va voler recordar que estava disposat a fer-se càrrec del partit en cas que aquest no reconsiderés la seva decisió. Aquestes afirmacions van acabar per incrementar la preocupació, el pessimisme i la desorientació dels col·laboradors de Roca, ajudades pel fet que quan aquests es dirigien a ell demanant consell, l'única resposta que rebien era "que cadascú actuï segons la seva consciència". Les crides de Pujol des d'Holanda, per fer canviar d'opinió a Roca, no van tenir èxit. Com aquest últim explicava a EL TEMPS, les peticions del president "posen de manifest la seva estimació i la seva confiança en mi, cosa que jo agraeixo molt, però jo no puc deixar-me seduir per aquesta confiança quan sóc conscient que puc ser, en aquests moments, no dic pas en el futur, un obstacle al bon funcionament de la coalició". El mateix Roca, al llarg de la setmana, no descartava retornar al càrrec, però només "quan hagin desaparegut les circumstàncies que han motivat la meua renúncia", sense

Jordi Pujol i Miquel Roca van optar finalment per pactar una treva.

ARXIU

voler precisar en cap moment aquestes circumstàncies.

El dia clau per començar a aclarir incògnites sobre el futur de Roca i també sobre el futur de CDC era el passat divendres. Pujol havia convocat comitè executiu extraordinari.

Les possibilitats, d'entrada eren diverses. En un gest d'última hora Pujol podia pactar amb Roca la seva continuïtat, sinó immediata, sí per d'aquí uns mesos. Això requeriria nomenar un secretari general de transició, "persona pont que administrés la crisi". L'altra era que Pujol optés per agrair a Roca els serveis prestats, passés pàgina, i iniciés una renovació del partit, entrant en una nova era, post-roquista. L'última possibilitat, gairebé salomònica, era deixar vacant la plaça de secretari general, en espera d'esdeveniments. Abans de la reunió, Roca mantenia la seva cordialitat i prudència conegudes: "m'agradaria que la persona que assumís la secretaria general fos una persona que tingués el més ampli suport possible. En tot cas, sigui quina sigui, tindrà el meu". I encara més, s'oferia per "executar els acords i les instruccions que se li donin, sempre a disposició del president".

Entre els seus col·laboradors, les impressions eren diferents, amb un pessimisme accentuat. "En una reunió de trenta persones no se soluciona res. Serà

un acte formal de reunir-nos i prendre nota", afirmava un membre de l'executiu del partit. Altres recordaven que en CDC "els militants hem estat educats tots en la cultura del silenci", i que en casos com aquests, "ningú s'atreveix a moure's".

A les vuit del vespre del passat divendres, Pujol entrava a la seu de CDC del carrer València, amb una solució de transició en la cartera. Després de gairebé quatre hores de reunió, un Pujol i un Roca somrients anunciaven conjuntament a la premsa l'acord adoptat: deixar vacant la plaça de secretari general i proposar al congrés que aquest doti el Consell Nacional del partit, màxim òrgan entre congressos, de poders per nomenar secretari general. En paraules del president, "cal donar temps a la reflexió per analitzar el tema sense pressió, sense presses". És a dir, treva i portes obertes, però Pujol va repetir una vegada més que no estava d'acord amb l'anàlisi de Roca per justificar la seva dimissió, i esperava, "a través de l'anàlisi conjunta", aconseguir el seu retorn. Roca no va dir paraula i quan, a instàncies d'un representant de la premsa, se li va preguntar el seu parer sobre la proposta va respondre Pujol, irònicament, que "a en Miquel li costa respondre aquesta pregunta".

A primera vista, doncs, cal continuar esperant. La reunió de l'Executiu es va iniciar amb una intervenció de Pujol, en

què exposà la seva proposta. Després se succeïren diverses intervencions favorables de diferents membres de l'Executiu, tot i que, segons informà un membre d'aquest organisme proper a Roca, "es produïren alguns silencis significatius, com el d'Antoni Comas". En últim terme intervingué Roca. Amb unes paraules de reconeixement al lideratge de Pujol, afirmà que ell no és *roquista*, es reafirmà en les seves consideracions sobre el problema amb Unió i anuncià el seu desig de tornar al càrrec, però amb la condició que CDC tingui, textualment, "un tracte més coherent" amb Unió. Finalment no fou necessària la votació perquè tothom assentí.

La solució pactada permet a partir d'ara totes les possibilitats. Entre els col·laboradors de Roca l'acord és "favorable", definint-lo com "una proposta feta a mida per tal que Roca torni a la secretaria general". De moment, almenys, Pujol ha optat per donar temps al seu secretari general perquè s'ho pensi. Però no només depèn de Roca; Pujol també ha de correspondre i les properes eleccions generals en seran la prova de foc. En el fons queden alguns silencis, prou significatius, que no es poden passar per alt. En definitiva, ara per ara la porta està oberta, però tant pot tancar-se per una cantó com per l'altre, És cosa de dos.

Pere Martí